

Flygvapenmuséet, det kan väl inte vara något att titta på?

Jo, det var det verkligen. Det tyckte i alla fall vi knappt tjugo seniorer som besökte museet den 10 oktober 2017. Om man är intresserad av flyg och flyghistoria (som undertecknad) är det förstas ganska självklart. Men också seniorer som inte gjort sig kända som tekniknördar tycks ha haft stort utbyte av besöket.

Vår guide Bosse hade förmodligen en bakgrund som flygtekniker, inte pilot. Han kallade genomgående piloter för "chaufförer", en fikonterm som verkar vara allmän inom flyget men som härstammar från den tid då bilars ångmotorer måste värmas upp innan uppstart. Svenska flyganställda brukar ju slänga sig med begrepp som "kärra" när vi andra säger "flygplan", och "bårda flajten" istället för kliva på. Vi seniorer försökte förstas se insatta och blasé ut, anammade genast termerna och lagrade dem för framtida bruk. Bosses insats var centralt för vårt fina utbyte av besöket och kniviga frågor från flera i vår grupp besvarades per omgående.

Muséet har förvisso en militär prägel och det är kanske inte så konstigt att det varit krigiska syften som drivit utvecklingen framåt. Det finns c:a 300 flygplan och helikoptrar i samlingarna varav ett femtiotal visas upp. 50 Vi beskådade bland annat det svenska arméflygets allra första flygplan M 1 Nieuport och en Bréguet C.U (ett av två som finns kvar i världen). Båda planen byggda av träspant och tyg liksom alla tidiga flygplan. En Macchi, världens snabbaste flygplan under 20-talet, trängdes med Thulins berömda "Tummeliten/Tummelisa". Vi seniorer uppmanades att inte slå huvudet i en Caproni-bombares vingar, inte av omsorg om seniorerna utan om flygplanet – hela konkarrongen var en kopia och ett fejkbygge som förekommit i tv-serien "Tre Kärlekar". Plantypen var för övrigt farligare för besättningen än för den potentiella fienden.

Vi beskådade alla de olika SAAB-modellerna som haft så stor betydelse i flyghistorien. Vi minns väl alla Tunnan, Lansen, Draken, Viggen och Gripen. Vi förundrades av storleken på en Catalina och kände igen Vertol-helikoptern som den bananliknande farkost som hovrade över Hårsfjärden på åttiotalet. Namn som Junker, Heinkel, Fokker, Douglas, Mustang for som höstlöv genom luften. Det blev efterhand svårt att ta in all information, men för undertecknad återstod två höjdpunkter.

Den första höjdpunkten har den svenska beteckningen S31, en Spitfire. Flygplanens flygplan, känt från Slaget om Storbritannien 1940-1941. Den som hört en Spitfire-motor *in full song* glömmer det inte, för min egen del hände det första gången i södra England när en Spitfire lågsniffade längs med M1an. Att jag inte körde i diket!

Den kanske mest kände "Spitfire-chauffören", Douglas Bader, blev en ikon och en illustration av talesättet *Keep Calm and Carry On* trots att han redan 1931 tvingats amputera båda sina ben efter ett haveri. Efter trettio bekräftade nedskjutningar av tyska plan träffades hans Spitfire av fiendeeld och Bader hamnade i tyskt fångläger, flydde ett par gånger, tillfångatogs varje gång men överlevde kriget. Som alla civiliserade motorister körde Bader förstas M.G. och hans bil auktioneras just i dagarna ut med ett startpris på GBP 80 000. En

snabbkoll på mitt bankkontot var förstås inte ens nödvändig, fyrtio år i statsförvaltningen har inte gett resurserna att vara med och bjuda.

Den andra höjdpunkten var naturligtvis utställningen av vraket av den DC-3a som försvann över Östersjön i juni 1952. Planet sköts som bekant ner av sovjetisk eld under signalspaning österut. Det bärgades mer än femtio år senare och vilar nu i en specialbyggd, jättelik monter. I utställningen visas också en del av besättningens ägodelar som plånböcker, skor, glasögonfodral, kläder, nycklar och en vigselring. Historiens vingslag kändes rätt tydligt när man tittade på de här vardagliga attiraljerna.

Några av oss följde sedan Kurt Larssons improviserade uppvisning i flygsimulatore, övertygade om att en krasch var nära förestående. Men icke. Vi förstod senare att Kurt gärna tillbringar en stund då och då framför datorn hemma med liknande övningar. Det kan bli lite tröttsamt vid långflygningar, menade Kurt, men man får sätta på autopiloten och ta en fika ibland.

Efter en god lunch på Wallenbergare bårdade vi sedan vår flajt (se ovan) med chaufför Steve, som vikarierade på ett föredömligt sätt för ordinarie chaufför Björn. En attack mot Cloettas outlet i Ljungsbro måste väl betraktas som tämligen framgångsrik och vissa gjorde sitt allra bästa för att tömma lokalen, däribland en anonym senior som sågs bära hela tre stora kassar. Men roligt att få välkomna dig i föreningen, Kajsa.....

Eftersom vår chaufförs flexibilitet var i nivå med seniorgruppens, gjorde vi ett helt oplanerat strandhugg på Brunneby Musteri. Kryddor, safter, mjöl och diverse exotiska godisblandningar fanns i oändliga varianter. Jag har stora planer för det lager med dragonsenap som torde räcka min livstid ut.

Det var en intressant och rolig resa som tyvärr alltför många seniorer missade.

Lennart Nordström